

Anlu IV.

Nro 10.

Fóia basericésca.

Organu

pentru cultur'a religiosa a clerului si a
poporului.

Redigeata de

Dr. **Alesandru V. Gram'a.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

25 Maiu 1886.

Cuprinsulu:

Sant'a Unire in natineca romana. — Ministrulu matrimoniuului si casatori'a civila.
— Legislatiunea canonica despre martori. — Chateaubriand despre modulu de
scriere alu Santei Scripturi. — Revist'a basericésca.

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretinlu pre unu ann **3 fl. v. a.**

Blasiu, 1886.

Tipograf'ia Seminariului gr.-cat. iz Blasiu.

Sant'a Unire in natiunea romana.

De repetite ori s'a disu in colonele acestui organu, că meritele Santei Uniri pentru cultur'a romana sunt atâtu de evidente, cătu chiaru nice unu barbatu ortodocsu neorbitu de fanatismulu confessionalu nu cutéza a le negá. Numai in dilele trecute amu reprodu su in colonele nostre cuvintele unui barbatu ortodocsu de cultura tare inalta, prin cari glorifica in termini oratoriei insemnatarea si meritele Santei Uniri pentru cultur'a romana.

Cu tote aceste inse se insiela ori si cine eugeta, că dora intre „ortodocsi“ nu aru fi destuli inca orbiti de fanatismulu confessionalu, cari celu pucinu in afora nunumai că nu voiescu se recunosea meritele aceste incontestabili ale Santei Uniri, ci inca se silescu a o espune că pre unu ce tare periculosu nationalitatei si desvoltarei nostre. Si apoi atari omeni, deca voiescu se-si probeze asertiunea loru pentru publiculu, pentru care scriu, nu au lipsa de multa eruditie. Cateva provocari la „absolutismulu papalu“ la „tirani'a Iesuitiloru“ la infalibilitatea Papei si la alte lucruri de genulu acest'a suntu pentru publiculu loru mai multu decâtu de ajunsu, că se creda, cumcă in adeveru asia stá lucrulu. Un'a inse uita toti omenii acestia. Anunc că cu tote declamarile aceste ordinaru in contr'a Santei Uniri, totusi nu le a succesu inca a face nice pre unu singuru barbatu ortodocsu cunoscutoriu de istori'a nostra nationala se creda, cumcă Unirea a fostu si este stricatiua culturei romane si cu atatu mai pucinu că a fostu seau este astadi periculosa. In conscienti'a cea culta a Romaniloru si astadi si totu de a un'a Sant'a Unire va fi privita cá o renascere, cá o liberare, cá o intinerire a natiunei romane dupa un'a lunga si intunecosa nopte de seculi.

Premitiendule aceste lasamu se urmeze pre scurtu ver o câteva argumente ce le aduce foi'a „Epoca“ din Romani'a in doi articlii publicati in numerii 128 si 129 din anulu curentu spre a discreditá Sant'a Unire preste totu. Argumentele suntu atâtu de ordinaru, futile si neghiobe, cătu nu scie omulu, de ce se se mire mai multu, de ignorantia scrietoriului seau de maliti'a lui. Din care cauza nice nu ne ocupamu cu ele atát'a pentrucá se le combatemu, cătu mai multu, cá cetitorii nostrii se vedea, de ce natura suntu argumentele celoru ce voiescu a discreditá Sant'a Unire. Si nice nu e mirare că suntu asia. Lucrulu atâtu este de claru cu meritele Santei Uniri, cătu cine voiesce se probeze contrariulu, acel'a lipsindu-i ori ce argumentu seriosu si validu, trebue se se bucure, că pote aflá si argumente de aceste. Face că celi ce nepotenduse uitá la sore cu ochii liberi din caus'a splendorei celei mari, se uita la elu prin sticla negra, care intuneca ce e dreptu splendorea acést'a, inse pentru ace'a sorele totu sorele celu splendidu remane, si intunecimea este numai in ochii lui,

Înainte de toate trebuie să permitem, că însuși scrietoriul articulelor acestor a recunoaște starea cea decădută a bisericii „ortodoxe“ din România. Simonia, ignoranța, servilismul, intriga, neinteresarea, carnalismul, sînt caracteristicile, ce însuși scrietoriul articulelor le află în biserică „ortodoxă“ din România. Din care cauză scrietoriul articulelor nu numai că dorește, ci și provoacă pe toți bineșemătorii, că se pună umăr la umăr spre a redica biserica „ortodoxă“ din decădinta a acestă, căci altmîndre „Papismul“ va castiga totuși mai mult teren. Cugetul și dorința este laudabilă. Ună înse a uitat. Anume a uitat să se pună întrebarea, că ore fostă biserică „ortodoxă“ în România decădută e pe lume că biserică altmîndre, decît cum e astăzi? Decă să pună întrebarea acestă, și caută cu istoria în mînă răspuns la ea, atunci ar fi aflat cu toată pozitivitatea, că biserică „ortodoxă“ decădută e lumea nice în România nice aiea nu a fost altmîndre decît cum e acum, și nu a fost nice cîndu acea ce voiesce densul să fie. Ar fi aflat atunci și aceea, că ună atare biserică se mai poate electrisa pe un timp scurt, că se de unele semne de viață, cum da cadavrul electrisat, înse sufletu și viața adevărată în ea numai poate inspira nimene. S'ar fi convins și de aceea că însuși natură ei e defectuoasă și nesănătoasă, și că în daru ei se aplică ori și ce mijloace medicale că la ologul din naștere. Nu dispunem nice de timp nice de spațiu, că ideă a acestă se o putem dilucida cu ajutorul filosofiei religioase și a istoriei. Lu rogăm înse pe scrietoriul articulelor să iee în mînă pe ori ce istoric cultural de celebritate europeană germană, engleză sau franceză în mînă, și să se va convinge, că toți judecă biserica „ortodoxă“ în formă a acestă. Iamă recomandă între Germani pe Roteck, între Angliezi pe Macaulay, era între francezi pe Rorbacher. Și apoi atunci lu întrebăm, pentru ce arunca cu tînă asă tare în biserică română unită, care în câteva decenii a făcut pentru Romani mai multă că biserică „ortodoxă“ în toți secolii existenței sale? Și pentru ce atunci din punctu de vedere național se teme asă tare de Santă Unire, căci numai Calliniciu, Nifoniu, Melchisedeciu și alții nu voru întrece în iubirea națiunii pe Sincăi, Maior și Clăinu?

Dacă se venim la argumentele, ce le aduce scrietoriul articulelor acestor a în contră meritelor Santei Uniri.

Mai înainte densul cu un decretu domnescu dela 1656 voiesce să arete că în Moldovă există de jă înainte de unire ună școală cu dascăli mușcanesci. Decă densul ar cunoaște mai bine istoria literaturii românești, atunci ar trebui să știe și aceea, că înainte de Unire existau și în România și în Ardealu, și cărți românești tipărite. Decă se provoacă la aceste, atunci faceă mai bine, decît cum a făcutu, că s'a provocat la dascălii celi mușcanesci, spre a areta, că la Romani există cultura și înainte de Unire. Dicem în adinsu, cumcă i stă mai bine; nu dicem înse, cumcă acestă ar fi în adevăru unu argumentu în contră Santei Uniri. Căci ce cărți au fostu cărțile românești cele tipărite înainte de Santă Unire? Mai înainte Pravilă cea primitivă, în care în prefacia

traducătorii și batu formalu jocu de limb'a romanésca, și apoi nesce cazanie rele, obscure și de diosu. Punale aceste scrietoriulu articuiloru la olalta cu Cronic'a Romaniloru de Sincai, cu istor'a Romaniloru de Petru Maioru și cu opurile cele grandiose alui Clain, și apoi cu man'a pre inima întrebese conscienț'a, deca se cade a batujocori Sant'a Unire din punctu de vedere nationalu și culturalu.

Dice mai departe scrietoriulu articuleloru, că „este incontestabilu, că odata ce Romanului i se dă midilocu de a invetiá, el, prin însusirea firei sale, întrece ori ce aseptare“. În ast'a suntemu și noi de acordu cu densulu. Nu suntemu înse și nu potemu fi de acordu cu densulu, candu din calitatea acést'a a Romanului voiesce se deduca, că asia dara deca Romanii uniți au invetiatu carte mai multa, mai buna și mai curundu cá altii, nu este meritulu unirei. Și cá se scia, că de ce nu suntemu de acordu cu densulu în lucrulu acést'a, lu întrebamu numai atât'a, că pentru ce nu a datu baseric'a „ortodocsa“ Romanului „tempu de 15 veacuri“ midiloculu de a invetiá și a aseptatu se vena unirea se i lu dé?

Nu pote scrietoriulu articuiloru acestor'a consumá de locu cuvintele Dlui Obedenariu cele atâtu de favorabili Santei Uniri, pre cari le amu publicatu și noi în nr. 7 a c. Ma sustiene, că facia cu Dlu Obedenariu se potu aduce aștorități multu mai puternice, cari s'aru fi esprimat în defavorulu Santei Uniri. Se vedemu asia dara, cari suntu autoritatile aceste! Mai antaiu scrietoriulu aduce pre Eliade, „parintele literaturii romane“. Nu voimu a contestá nice noi meritele literarie a repausatului Eliade. Ace'a înse va concede și scrietoriulu articuiloru din cestiune, că Eliade, candu a vorbitu despre Sant'a Unire astu-feliu, atunci nu a vorbitu Eliade literatulu, ci a vorbitu Eliade celu superbu, care nu poteá suferi se-i întunece cineva nimbulu, și deca din întemplantu celu ce i întunecá nimbulu, erá unu unitu, atunci și descarcá tota ur'a asupr'a unirei. Ore Eliade literatulu celu poleitu seau Eliade celu patimasu a fostu acel'a, care nu a voitu se iee parte la apoteos'a lui Sincai din simplulu motivu că Sincai a fostu „papistu“. Ar' fi în adeveru mirare, candu unu barbatu cá Eliade nu ar' fi fostu în stare se pretiuiasca meritele Santei Uniri pentru cultur'a Romaniloru, cea ce au fostu în stare se faca sute altii de mai pucinu talentu și de mai pucina eruditiune cá elu. Înse patim'a nadusiesce adeverulu de multe ori și în piepturile barbatiloru celoru mai luminati.

Alu doile barbatu, la care se provoca scrietoriulu este Metropolitulu Siagun'a. Acum în cause de ale Santei Uniri câtu platesce un'a autoritate cá Siagun'a, ar' fi potutu se presupuna și scrietoriulu articuiloru acestor'a. Cu ce restorna înse Metropolitulu Siagun'a meritele Santei Uniri? Cu ace'a, că sustiene, că prin unire corpulu natiunii Romane din Transilvani'a și Ungari'a s'a desbinatu. Acésta o repetiescu și epigonii lui Siagun'a în forte multe variatiuni. Înse ore este adeveratu, că unirea a desbinatu corpulu

natiunei in doue? Cine cunosce istori'a unirei, acel'a scie, cã la anulu Domnului 1700 toti Romanii din Transilvani'a si Ungari'a s'au unitu, va se dica atunci nu s'au desbinatu in doue. Candu s'au desbinatu dara? Acest'a s'a intemplantu mai târziu, candu au coplesitu tier'a calugarii celi grecesci si serbesci din Romani'a, cari au facutu, cã mare parte din poporu se se lapede de unirea cu Rom'a, si se se intorca éراسi la unire cu Serbii, Grecii si Bulgarii, dela cari au avutu Romanii atãt'a de suferitu. Nu unirea, ci acestia au desbinatu pre Romani in doue. Deca nu ar' fi fostu acestia, atunci Romanii astãdi nu aru fi desbinati in doue. Cãce orc pentru ce se numescu „ortodocsii“ in Ardealu pana astãdi „noi“? De securu numai pentrucã eli suntu celi desbinati de trupin'a toturoru celoru-laltã Romani depre atunci. Serbii, Bulgarii si Grecii, inimicii celi mai mari ai numelui romanescu suntu causatarii desbinarei, éras nu Sant'a Unire.

A trei'a autoritate, la care se provoca scrietoriulu nostru este Metropolitulu Siulutiu, despre care dice, cã „s'a plansu cu amaratiune de jugulu greu alu absolutismului papalu si de tirani'a Jesuitiloru“. Noi scimu, cã Metropolitulu Siulutiu a fostu unu supusu fidelu alu Santului Scaunu Apostolicu, scimu, cã a fostu cumulatu cu mai multe distinctiuni din partea Santului Scaunu, scimu cã a scrisu si unu opu inca netiparitu, in care a probatu Primatulu Romei din Parintii, canonele si cartile rituali ale bisericeii resaritului. De cele ce le dice scrietoriulu articuleloru despre elu, nu scie nimene nimicu. Si apoi ce tirania din partea Jesuitiloru a potutu fi, candu elu nu a venitu de locu in atingere cu Jesuitii, si candu in totu decursulu pastorirei lui Jesuitii nu au jocat u nice un'a rola in Austro-Ungari'a.

Srietoriulu devine in urma cu totulu impertinentu, candu dice cã: „in lupt'a nostra cu opressorii Magiari, unii din episcopii uniti si au uitatu cu totulu nationalitatea loru romãna“. Noi scimu, cã toti episcopii nostrii suntu Parinti si Pastori iubitori de turm'a loru. Adeveratu, cã din candu in candu se intempla, de foile nostre politice, din cari si ia scrietoriulu informatiunile, ataca pre unulu seau altulu, cãce activitatea unui barbatu de pusetiunea unui episcopu nu pote fi scutila de asia ceva. Inse orc se intempla cu episcopii „ortodocsi“ altu-mintrule? Ore nu suntu si eli destule ori si mai cu veemintia atacati in foile nostre? Dica dara scrietoriulu si despre acestia, cã si „au uitatu cu totulu nationalitatea loru romãna“.

Cã unu *curiosum* aducemu si argumentulu celu din urma alu scrietoriului, in care vorbesce astu-feliu: „cãtu cinstesce inse curi'a papala episcopatululu romanu uniatu, se pote vedé din memoriile asupr'a conciliului a tota lumea papistasia tienutu la Rom'a in anulu 1869, candu s'a canonisatu infalibilitatea Papei. La care Metropolitulu romanu uniatu indraznindu a se opune pentru motivulu cã deroga dela actulu unirei, prefectulu conciliului cardinalulu Pitra, i a administratu una defaimare atãtu de degradatoria, in cãtu bietulu Mitropolitulu esindusi din fire i a strigatu in midiloculu sacrei aule „Mendax et

calumniator!“ . . . , cuvinte, pre cari le a platitu forte scumpu, nepotendu a-si scapá scaunulu decátu subscriendu unu actu de orba supunere Vaticanului“.

Ni aru placé se scimú, unde a cetitu scrietoriulu articuleloru din cestiune memoriile conciliului vaticanu, de a potutu aflá curiositatea acést'a ridicula. Densulu si intipuesce conciliulu vaticanu cá pre unu parlamentu de rendu, unde deputatii si arunca imprumutatu gratiositáti unulu altuia. Nu voiesce densulu se scia ce'a ce scie ori ce omu cultu, cá deca este se se numesca si conciliulu vaticanu unu parlamentu, atunci parlamentulu acest'a cu seriositatea si demnitatea intrece pre tote parlamentele din lume, cea ce au recunoscutu bucurosi si barbati, ce stáu afora de gremiulu basericeii. Memoriile conciliului, ce le a cetitu densulu, suntu inse noutatile, ce pre tempulu conciliului le aduceáu foile jidovesci, cá se discrediteze conciliulu, si un'a atare foia din Vien'a a fostu si ace'a, ce a adusu picanteri'a acést'a. Apoi ce atinge depunerea din scaunulu Metropolitanu, scrietoriulu articuleloru cugeta, cá Pap'a se joca cu episcopii cá Metropolitanulu Callinicu cu protopopulu acel'a, a carui sorte o plange in articulu primu. Deca asia pucina cunoscintia are de relatiunile basericeii catolice, atunci ar' face mai bine se nu se mai ocupe cu ea. In urma si scrietoriulu acest'a considera si tracteza baseric'a „ortodoxa“ cá pre un'a baserica nationala românesca, de unde ar' urmá dupa densulu, cá a nostra este straina si nu este românesca.

Atátu relativu la acést'a, câtu si relativu la meritele unirei si ale „ortodoxiei“ pentru Români lasamu se urmeze câteva siruri din poesi'a cea frumosa „oda la Români“ compusa de ortodoxulu Cesare Bolliacu, in care acest'a dice:

„Frumosa-ti e natur'a, o bela Romania,
 „Avuta si intinsa e vesel'ati campie,
 „De Dunare udata, umbrita de Carpati!,
 „De ti ar' fi datu noroculu, câtu ai dela natura
 „De n'ai fi fostu tradata de brut'a impostura,
 „Correligionarii, ce i ai privitu de frati,
 „Ai fi mai onorata, cá o suroru mai mare,
 „De rudele-ti de aproape, ce te nesocotescu.
 „Printro fatalitate fusesi gresita tare,
 „De te rupsesi de Rom'a; O ritulu celu grecescu, ¹⁾
 „Acest'a-ti este culp'a, de n'affi mangaiare
 „In sinulu casei tale

Ministrulu matrimoniului si casatori'a civila.

In tractatulu despre opiniunile cu privire la ministrulu matrimoniului din anulu trecutú intre alte argumente aduse in favorulu opiniunei, cumcá ministrulu sacramentului acestuia suntu insusi partile contrahente, amu fostu

¹⁾ Sub ritulu grecescu poetulu intielege baseric'a „ortodoxa“.

amintitu si de argumentulu acel'a, cumcà numai militandu pre langa opiniunea acést'a se pote aপরá baseric'a cu succesu logicu in contr'a casatoriei civili. Totu odata amu fostu promisu inca atunci, cumcà, la argumentulu acest'a vomu mai revení spre alu tractá mai spre largu.

Inainte inse de a tractá obiectulu acest'a asia precum se cuvine, trebuie se fimu in claru cu ce'a ce este casatori'a civila, carea s'a introdusu dejá prin atâte state din Europ'a, si amenintia a se introduce si prin altele.

Multi necunoscatóri de lucru si intipuescu, cumcà casatori'a civila stá simplaminte in ace'a, cà casatori'a spre a fi recunoscuta de statu trebuie se se inchiaia inaintea unei magistraturi de a statului, si apoi statulu este indiferentu, cà óre respectivii conjugí mai mergu si la baserica se li se binecuvinte casatori'a seau nu. Essenti'a este, cá se se inchiaia inaintea statului si dupa formalitatile prescrise de statu. Acést'a este ide'a multor'a despre casatori'a civila. Deca numai in acést'a ar stá esenti'a casatoriei civili, atunci ea nu ar' fi un'a institutiune asia rea si periculosa basericei. Nu pentrucà baseric'a nu ar face opusetiune asia mare, càce esenti'a sacramentului nu ar fi atinsa de locu prin ace'a, cà mirii inainte de a merge la baserica se inchiai casatori'a, s'ar presentá la magistratur'a civile respectiva spre a indepliní unele formalitati civile. Asia ceva faceáu crestinii si in imperiulu vechiu romanu, fora cá baseric'a se fia venitu in conflictu cu statulu.

Casatori'a civila inse este ceva multu mai periculosu, decâtu una simpla inchiaiare de casatoria inaintea unui magistratu civilu. Casatori'a este una institutiune dintre cele mai insemnate si mai delicate ale societatei omenesci. De unde de sine urméza, cà cu privire la regularea ei trebuie se existe unu codice anumitu de legi. Legile aceste inse potu se fia diverse, dupa diversitatea principiilor relative la esenti'a casatoriei. Esenti'a si natur'a casatoriei in fapta este numai un'a. Impregiurarea acést'a inse nu impiedeca de locu, cá omenii se aiba diverse pareri despre ea. Este destulu a aruncá numai una privire preste ideile, ce le au avutu despre casatoria poporele vechi orientali si poporulu anticu romanu. Seau cá se nu mergemu asia departe, este destulu a aruncá un'a privire preste diversitatea ideiloru, ce le au despre ea confesiunile crestine, asia câtu nu va gasí omulu doue, cari se fia de acordu perfectu in ideile aceste. De ací urméza, cà fiendu diverse ideile omeniloru despre natur'a si esenti'a casatoriei, diversa este si legislatiunea seau codicele de legi, ce o norméza si reguléza. Baseric'a catolica si are principiile sale despre esenti'a si natur'a casatoriei, si inca principie deduse parte din dreptulu naturalu saditu de Domnedieu in sufletulu omului, parte din revelatiunea data de insusi Domnedieu. Baseric'a catolica s'ar negá pre sine ins'asi, ma ar negá pre Domnedieu, cându ar abdíce de principiile aceste. Si abdícere ar fi, cându ea ar primí un'a legislatiune matrimoniale basata pre principie diverse, ma pote chiaru contrarie de ale ei.

Cum suntu ore principiile numite moderne despre esenti'a si natur'a

casatoriei, pre cari se baseza casatori'a civila? Ele suntu nunumai negatiunea, ci suntu asia dîcundu contradictoriulu principiiloru bisericeii despre casatoria. Este destulu a amintî, cã principiele aceste numite moderne nêga cele trei calitãti essentiali ale casatoriei, pre cari se baseza tota legislatiunea matrimoniala a bisericeii, anume: *sanctitatea*, *unitatea* si *indissolubilitatea* casatoriei. Fiendu acum ideile numite moderne despre casatoria atãtu de diverse si contrarie principiiloru bisericesci, urmêza de sine, cã legislatiunea dedusa din atari principie este cu totul diversa si contraria legislatiunei bisericesci. Si in acêst'a jace caus'a pentru carea biseric'a trebue se vena in opusetiune facia cu casatori'a civila. Cãce casatori'a civila din natur'a ei nu se multiimesce numai cu ace'a, cã ea se se inchiaia inaintea magistraturiloru statului, ci pretinde, cã se se inchiaia conformu codicelui statului, care tienendu-se de ideile numite moderne cu privire la casatoria, este totu de a una diametrulu opusu ideiloru si legislatiunei bisericesci. Si acêst'a este caus'a de biseric'a face opusetiune asia mare casatoriei civili, cãce casatori'a civila se basêza pre principie si legi deduse din ideile, cari suntu diametrulu opusu celoru ale bisericeii.

Ce urmêza inse din acêst'a? Nemicu alt'a, decãtu cã biseric'a nu considera si nu pune sanctitatea si sacramentalitatea casatoriei in ace'a, cã casatori'a se fia binecuventata de unu preotu, cãtu mai multu in ace'a, cã casatori'a se fia inchiaiata dupa legile ei, cari suntu deduse din principie domnedieesci. In legile aceste este asia dîcundu intrupata credinti'a ei domnedieesca despre casatoria. Prin legile aceste dispune ea, cã casatoriile se fia conforme vointiei divine, va se dîca asia cum le voiesce Ddieu. Deca una casatoria nu este inchiata dupa legile aceste, prin acêst'a ea nu este inchiata nice dupa voi'a lui Domnedieu, si nu este asia, cum o voiesce Domnedieu. Deca nu este dupa vointi'a lui Domnedieu, atunci binecuventarea preotului nunumai cã nu adauge nemicu la sanctitatea ei, ci din contra este una profanare intru atãt'a, incãtu se implorêza darulu lui Domuedieu preste unu lucru neiertatu, preste unu lucru contrariu vointiei divine.

Acum deca biseric'a ar pune sacramentalitatea si sanctitatea casatoriei in binecuventarea seau cununarea prin preotu, ce'a ce ar face atunci, cãndu ar sustiené, cumcã ministrulu matrimonialu este preotulu cununatoriu, atunci ea s'ar pune pre unu terenu, pre care nu s'ar poté aপরã de locu in contr'a casatoriei civili cu succesu logicu. Lucrulu acest'a este tare claru. Statulu ar dîce atunci bisericeii: eu nu me amestecu de locu in sacramentulu teu, cãce sacramentulu teu stã in ace'a, cã pre celi ce voiescu se se casatorêsc se-i binecuvinte preotulu. Er in binecuventarea acêst'a nu me mestecu. Fã-o cum vei vof si cum ti va placé dupa dogmele si credintiele tale. Inse legislatiunea cu privire la celi ce se casatorescu, se tiene de mine, cãce casatori'a este unu contractu, si precum am eu dreptulu a legiferã cu privire la alte contracte, chiaru asia am dreptu de a legiferã si cu privire la casatoria. Si

tu nu te poti tangui, că eu me amestec în sacramentulu teu, căce de binecuvântarea casatoriei prin preotulu teu eu nu me atingi, si sacramentulu teu stă în binecuvântarea acést'a. Astu-feliu tu ti fă binecuvântarea ta, si eu mi facu legile mele, si asia potemu trăi în pace laolalta. Eu nu me amestec în sacramentulu teu, tu nu te amestecă în legislațiunea mea.

Unei cugetari nedeprinse cu speculațiuni teologice i s'ar paré resonamentululu acest'a alu statului tare logicu, si concordi'a, ce pre calea acést'a s'ar nasce între statu si baserica tare de doritu. Si totusi ce umilire ar fi acést'a pantru baserica! Ea invetia despre casatoria, cumcă este unu lucru santu, va se dica, care în prim'a linia trebue se aiba în vedere fericirea eterna. Cu tote aceste inse de câte ori nu ar fi ea pre calea acést'a silita se binecuvanteze casatorie închiate dupe nesce legi, cari cându s'au adusu nemicu nu au avutu mai pucinu înainte ochiloru că chiaru fericirea acést'a cerésca. Ea invetia despre casatoria, cumcă ea este indissolubila. Si totusi de câte ori nu ar fi silita se binecuvanteze casatorie, în cari chiaru not'a acést'a a ei este calcata, căce inca nice unu statu nu a sustienutu totu de a un'a principiulu, cumcă casatori'a este indissolubila. Esemplu este Franci'a, unde s'a sustienutu câtva tempu principiulu indissolubilitatei, astădi inse s'a calcatu si acest'a în petióre. Cu unu cuventu baserie'a ar fi silita se binecuvanteze totu mereu casatorie cu totulu neconforme invetiaturiloru ei domnedicesei despre casatoria. Pre calea acést'a s'ar invenină nu unu lucru comunu, ci casatori'a, institutiunea cea atātu de momentosa pentru viet'a si fericirea cerésca a membriloru ei. Ma primindu-se principiulu, că baserie'a spre a face din casatoria sacramentu are se se restringa numai la binecuvântare, éra dreptulu de legislațiune este alu statului, baserie'a ar ajunge si la absurditatea ace'a de a binecuvânta poligami'a, căce în statele mahomedane poligami'a că contractu de casatoria este iertata si regulata prin legislațiunea civila. Astu-feliu indata ce sustiene cineva, cumcă ministrulu matrimoniului este preotulu, sustiene si ace'a, că sacramentulu casatoriei stă în binecuvântarea preotului. Deca inse stă în binecuvântarea preotului, atunci legislațiunea cu privire la casatoria nu este a baseriei, căce baserie'a are dreptulu a legiferá numai cu privire la sacramente. În casulu acest'a numai cu privire la ceremoniele si prescrisele rituali ale binecuvântarei, căce în aceste jace sacramentulu; în alte lucruri ce atingi casatori'a, si în cari nu stă sacramentulu, nu are nice una dreptu de a legiferá ci legiferéza statulu. Deca inse legiferéza statulu în casatoria, atunci baserie'a trebue se fia pregatita la extreme, în specie trebue se fia pregatita a binecuvântá si a face sacramentu chiaru si din poligamia, va se dica, se primósca casatori'a civila cu tote inconvenientiele si estravagantiiele ei excesive possibili. Aceste suntu tote consecintie logice, ce urméza un'a din alt'a.

Ore inse la aceste consecintie se ajunge si cu cealalta opiniune, anume cu opiniunea că ministrulu matrimoniului suntu partile contralenti? Nice

decum! Cá se se veda acést'a, este de lipsa se scimu, că dupa opiniunea acést'a in ce stă essenti'a sacramentului. Anume in opiniunea acést'a essenti'a sacramentului nu pote stá in binecuventarea preotiésca, căce opiniunea acést'a dŕce dela inceputu, că preotulu nu este ministru, si deca nu e ministru, atunci nice binecuventarea lui nu e sacramentu. Nu pote stá inse nice in binecuventare prin partile contrahenti, căce ele nefiendu prevediute cu darulu preotiei nice de impartire de binecuventari nu sunta capaci. Asia dara in opiniunea acést'a nu ceva binecuventare prin cineva constituie sacramentulu. Se nasce dara intrebarea, cumcá ce constituie dara in opiniunea acést'a sacramentulu? La acést'a respundemu, cumcá insasi invoirea imprumutata a partiloru contrahenti la casatoria, seau insasi inchiarea contractului de casatoria este cea ce constituie sacramentulu acest'a. Precum la botezu spalarea, la miru ungerea, la penitintia absolutiunea este cea ce constituie essenti'a sacramentului, chiaru asia la casatoria inchiarea contractului este cea ce-i constituie essenti'a. Ce este spelarea la botezu, ungerea la miru, absolutiunea la penitintia, ace'a este inchiarea contractului la casatoria. Inchiarea contractului acestuia este unulu din cele siepte semne din lumea vediuta, de cari e legatu darulu nevediuta.

Deca acum nu binecuventarea preotiesca ci inchiarea contractului constituie sacramentulu casatoriei, atunci de sine urméza, cumcá numai singuru baseric'a are dreptulu de a legiferá cu privire la contractulu acest'a, care cá contractu este sacramentu, fiendu-cá singuru baseric'a are dreptulu de a legiferá cu privire la sacraminte. Precum statulu nu are nice unu dreptu de a legiferá cu privire la spelarea dela botezu, asia nu are nice unu dreptu a legiferá cu privire la inchiarea contractului dela casatoria, si tota legislatiunea cu privire la inchiarea contractului acestuia compete basericeei, fiendu-cá contractulu acest'a din natur'a lui este si sacramentu totu de odata. Astu-feliu numai remane nice un'a cale deschisa pentru casatori'a civila, ci statulu trebuie se se multumésca cu regularea efecteloru civili ale casatoriei, cum suntu zestrea, eruditarea si altele. Deca prin urmare partile contrahenti suntu ministrulu casatoriei, atunci sacramentulu casatoriei sta in inchiarea contractului. Deca inse inchiarea contractului constituie sacramentulu casatoriei, atunci singuru baseric'a are dreptu de a legiferá cu privire la casatoria, prin ce singuru casatori'a este ace'a ce a voitu Domnedieu, căce singuru baseric'a are principiele cele adeverate despre casatoria. Tote aceste suntu consecintie logice necesarie.

Mai adaugemu in urma spre clarificarea lucrului numai atât'a, că toti canonistii, ce au aperatu opiniunea, că ministrulu matrimoniului este preotulu, in urma au ajunsu la aperarea casatoriei civili cá la consecinti'a ultima, precum Antoniu de Dominis episcopulu din Spalato, Scipione Ricci episcopulu din Pistoja, Van Espen holandezulu si Febroniu episcopulu coadjutoriu din Trier. Ma pre opiniunea acést'a se baséza si politicii civili, cari militéza pre langa casa-

tori'a civila. Pre lenga opiniunea iose cã ministrii matrimoniuului suntu partile contrahenti au militatu totu deaun'a contrarii casatoriei civili.

In numerulu venitoriu vomu aretã, ce insemnatare are binecuventarea preotiésca in opiniunea despre partile contrahenti cã ministrii ai casatoriei, fiendu-cã acest'a dupa legile basericesci inca se poftesce de comunu la inchiarea unei casatorie.

Legislatiunea canonica despre martori.

(Continuare dein Nr. 9).

Suntu unele persone, cari in genere vorbindu nu ar' fi nice necapaci nice suspecte de a poté figurã cã martori, si inca atãtu dupa dreptulu naturei, cãtu si dupa celu positivu basericescu. Cu tote aceste inse personele aceste se eschidu cã suspecte dela testificare, inse numai in unele procese anumite, in cari relatiunile loru suntu de asia, cãtu trebuescu se se respinga. In alte procese inse, in cari relatiunile aceste nu esistu, se admitu la testificare fora nice o hesitatiune. Atari persone nu suntu si nu se numescu absolutu suspecte, ci numai relativu suspecte.

Atari persone suntu a) inimicii, cari se aducu se testifice in contr'a inimiciloru proprii in ver un'a causa ore care procesuala. Inimicitia inse trebuescu totu de a un'a probata, si inca inimicitia seriosa, care se faca pre judecatoriu, cã pre un'a basa reala se presupuna, cã in adeveru inimiculu se va folosí de testificare, cã se strice inimiculu seu. Deca lipsescu aceste doue lucrari, va se dica, deca inimicitia seau nu este probata, seau deca e probata, totusi nu e seriosa, atunci potu si eli se testifice. Inse inimicii chiaru nice in cause anumite nu se eschidu absolute dela testificare. Anume nu se eschide inimiculu, candu insusi inimiculu l'a produsu si se provoca la elu cã la martoru, fienducã atunci insasi partea interesata da inimiculu ei unu testimoniu de sinceritate, cãce altumintrule nu lar' fi produsu si nu s'ar provocã la elu. Mai departe se admite inimiculu si atunci, candu fasionéza inaintea judecatoriuului in favorulu si spre folosulu inimiculu, cãce prin acest'a si da insusi unu testimoniu de sinceritate precum si despre ace'a cumcã la elu cade presupunerea dreptulu, cã ambla in casulu acest'a se strice inimiculu seu. Totu asemenea se admite inimiculu cã martoru si atunci, candu fiendu chiamatu cã se testifice, acel'a caruia i este inamicu, nu esceptioneza nemicã in contr'a lui Acést'a pentrucã ori si cine are dreptulu de a eschide pre inimiculu seu dela testificarea cã martoru. Deca cineva inse nu-lu eschide, va se dica abdice de dreptulu ce-lu are, atunci acestuia prin admiterea inimiculu cã martoru nu i se face nice un'a nedreptate, cãce axiom'a juridica suna, cã: „*volenti non fit injuria*“.

Din motive analoge nu se pote admite cã martoru amiculu, cã se testifice in favorulu amiculu seu, cãce se presupunc pre dreptulu, cã o face acést'a nu atãta din iubire catra adeveru, ci mai multu cã se ajute amiculu seu, si astufeliu fasiunea lui devine suspecta. Se admite inse si amiculu cã martoru,

deca nu testifica in favorulu, ci in defavorulu amicului seu, fiinducà atunci cade presentiuinea cea de mai inainte, si acum pre dreptulu se presupune, cã numai iubirea de adeveru lu face se testifice chiaru si in contr'a amicului seu. Totu asemenea se admite amiculu cã martore si atunci, candu nu partea la care i este amicu lu produce, ci partea contraria, prin ce ea insasi a abdisu de dreptulu de a eschide dela testificare pre amiculu partei sale contrarie. Si in urma se mai admite amiculu si atunci, candu fiendu produsu, partea care ar' avé dreptu nu esceptionéza in contr'a lui.

Analoge acestor'a suntu si cauzele, pentru cari nu se admitu cã martori parintii, cã se testifice in favorulu filoru si fiii in favorulu parintiloru. Afectiuinea nascuta din consangenitatea acést'a atãtu de deaprope se presupune, cã nadusiesce spunerea adeverului, si astu-feliu i face suspecti. Suntu cu tote aceste unele casuri, cându se admitu si parintii si fiii cã martori, si aceste suntu casurile acele, cându unu lueru numai prin eli se pote probá, seau prin eli se pote probá mai bine cu multu decãtu prin alti martori. Casurile aceste suntu, cându este se se probeze elatea unui fiu, fiendu-cã se presupune, cã nimene nu pote se scia etatea acést'a asia bine cã parintii, precum si atunci, cându este vorb'a despre o fapta petrecuta in casa seau in unu altu locu, unde nu au potutu fi altii de facia decãtu parintii si fiii. Lucrulu acest'a ocure tare desu in cauzele de casatoria. Éra apoi suspitiunea inceta cu totul, cându se cërta la olalta doi fii ai unor'a si acelorasi parinti, pentru-cã in casulu acest'a se presupune, cã parintii iubindu pre amendoi fiii in o forma, nu se voru conduce in testificare decãtu numai de iubirea adeverului.

Totu analoge suntu si motivele, pentru cari nu se admitu cã martori barbatulu in favorulu muerei si muerea in favorulu barbatului, din cauza cã pentru iubirea cea mare, ce o presupune dreptulu cã exista intre barbatu si femec, se presupune, cã se voru conduce mai multu de afectiuinea acést'a, decãtu de iubirea de adeveru. Cându inse conjugii nu traiescu laolalta, ci suntu despartiti de patu si masa seau prin sentintia judecatorésca, seau prin autoritate propria, atunci fiendu-cã insasi neconvetiuirea arata, cã nu existe intre eli iubirea, ce ar trebú se existe, se potu admite cã martori unulu in favorulu celui-alaltu. Dreptulu inse, ce atinge figurarea cã martori, tractéza cã pre conjugii si pre concubinarii, si nu concede, ca concubinariulu se fastioneze cã martoru in favorulu concubinei sale si vice versa. Acést'a o face dreptulu din motivulu acel'a, cã inaintea lui concubin'a numai onorea de conjugu nu o are, iubirea inse o presupune si intre concubinarii cã si intre conjugii, si apoi iubirea reciproca si nu onorea este caus'a, pentru care dreptulu nu-i admite cã martoru unulu in favorulu altuia.

De cauzele aceste nu suntu diverse cauzele, pentru cari se eschidu dela testificare si consangenii si afinii in favorulu consangeniloru si afiniloru, pentru-cã si aici se presupune, cumeã afectiuinea nadusiesce adeverulu. Ce atinge inse intrebarea, cã pana la care gradu nu se admitu consangenii si afinii cã

martori in favorulu crnsangeniloru si afiniloru, respundemu, cumcà pana la gradulu acel'a, pana la care este oprita si casatori'a intre eli, va se dica consangeni si afinii de ordulu primu pana la gradulu alu 8-le eschisive dupa computulu dreptulu romanu, care este si alu basericei nostre, éra afinii de ordulu alu doile pana la gradulu alu 6-le, cãce afinitatea de ordulu alu 3-le prin sinodulu provincialu dela 1872 s'a stersu cu totulu dintre impedimentele de casatoria. Din cauzele inse, din cari amicul se admite cá martoru in favorulu amicului, se pote admite si consangeanulu si afinulu in favorulu consangeanului si afinului, va se dica cându consangeanulu seau afinulu unei parti este produsu nu de catra partea acést'a, ci de catra partea cealalta, cu care respectivulu nu este nice consangeanu nice afinu; asemenea cându consangeanulu seau afinulu fiendu produsu de consangeanulu si afinulu seu nu fusionéza in favorulu acestuia, ci in contr'a lui, precum si atunci, cându partea, ce ar' avé dreptu a-lu eschide, nu-lu eschide, ci renuncia de dreptulu seu. Se mai admitu afara de ace'a consangeni af afinii si atunci, cându se certa doi consangeni seau afini laolalta, si apoi martorulu chiamatu este in acelasi gradu consangeanu seau afinu cu ambele parti litigante, precum si in faptele acele, cari prin straini nu se potu probá de locu, cum suntu tare adese ori cauzele de casatori'a.

Incátva analoge suntu si cauzele, pentru cari nu se admite cá martoru nice sociulu de crima in favorulu sociului de crima, din cauza cà dreptulu i considera cá pre amici, desi la unu lucru reu. Dara dreptulu nu admite cá martoru nice pre sociulu de crima in contr'a sociului de crima, pentru-cà de o parte cá unulu ce a comis una crima, nu pote figurá cá martoru in contr'a altuia, éra de alta parte pentru-cà se presupune despre elu, cà testifica in contr'a sociului de crima numai pentru-cà se se mantue pre sine. Cându inse lucrulu este de asia, câtu adevverulu pre alta cale absolutu nu se pote aflá, atunci se admite si sociulu de crima in favorulu seau in contr'a sociului de crima.

Pre lenga acestia nice odata actorulu si denunciantul nu pote fi martoru in caus'a sa; asemene nice judecatoriulu, in caus'a pre care o judeca, precum nice avocatulu in cauzele, pre cari le apera, si de comunu nice curatorii pentru minoreni sei, precum si toti aceia, cari au ceva interesu in cauza, numai câtu lucrulu acest'a trebuesce totu de a un'a probatu inca pana ce nu se admite cá martoru.

In urma in cause criminale consangeni si afinii in gradurile oprite nu se potu silí se testifice in contr'a consangeniloru si afiniloru, cá se nu se veteme iubirea ce este intre eli, si pre care dreptulu cá naturala voiesce se o sustiena, câtu mai bine lasa una crima nepedepsita, decátu se voteme iubirea acést'a. Asemene nice conjugele in contr'a conjugelui seu. Se pote inse silí concubinariulu in contr'a concubinei sale si vice versa, pentru-cà iubirea dintre eli este neiertata, si dreptulu nu voiesce se o sustiene cá pre cea dintre conjugii, consangeni si afini.

(Va urmá).

Chateaubriand despre modulu de scriere alu Santei Scripturi.

Candu unu despretiuesce si uresce unu lucru, fia cu cauza fia fora cauza, atunci de comunu patim'a acést'a lu orbesce atatu de tare, câtu nu vede in lucrulu respectiv nice ace'a, ce de securu dupa ideile lui ar' trebui se-i fia placutu. Acést'a se intempla cu toti despretiuitorii Santei Scripturi, cari o despretiuescu si urescu din motivulu, că despretiuescu si urescu totu ce este supranaturalu. Si apoi Sant'a Scriptura este depositulu celu mai avutu si mai curatu a supranaturalulu. Toti acestia inse suntu mari pretiuitori a esteticei, de unde urméza că pretiuescu ori ce modu frumosu de scriere. Cu tote aceste desi modulu de scriere alu Santei Scripturi in genulu seu este unu capu de opera, ce porta pre tota liter'a sigilulu domnedieirei, totusi din ura catra totu ce e preste fire lu ignoréza cu totulu, de unde apoi nice că-lu potu pretiui de locu precum se cuvine. Cātu de retaciti inse suntu toti acestia, se pote vedé din judecarea modulu acestuia minunatu si supraumanu de scriere facutu de — potemu dice, — primulu esteticu alu tempuriloru mai nóue. Acést'a este francesulu Chateaubriand, care in partea I a opului seu celu epocalu „Le génie du Christianisme“ edit. din 1865 pg. 324 espune in modulu elegantu de mai la vale modulu de scriere alu Santei Scripturi.

„Trei stiluri suntu mai insemnate in Sant'a Scriptura“ dice esteticulu nostru:

„1. *Stilulu istoricu*, precum e in cartea facerei, in a dou'a lege si in „cartea lui Job.

„2. *Stilulu sacru poeticu*, cum e in psalmi, in profeti si in tractatele morali:

„3. *Stilulu evangelicu*.

„Stilulu celu de antaiu cu un'a gratia neesprimabila acum imitéza „naratiunea epica, cá in intemplantile lui Josifu; acum imprumuta misicariile „odei, cá in cantecele dupa trecerea prin marea rosia; acum suspina elegiele „lui Job, Santulu din Arabi'a, acum canta cu Ruth bucolice surprindietorie. „Poporulu jidovescu, a carui toti pasii suntu incungiurati de fenomene; poporulu „acést'a, pentru care sorele sta in locu, stanc'a versa apa si ceriulu ploua „mana, poporulu acést'a nu a potutu se aiba un'a istoria ordinara. Tote „formele cunoscutu iau la elu alta facia. Revolutiunile lui suntu pre rendu „enarate cu trambiti'a, cu harf'a si cu lir'a. (Voiesce se dica autoriulu că „suntu enarate in modu poeticu Red.), si stilulu istoriei sale este iususi unu „miraclu continuu, unu testimoniulu despre adeverulu minuniloru, a caroru „suveniru lu porta.

„Din unu capu alu Santei Scripturi pana in celualtu omulu admira in „continun. Ce pre lume se pote asemená cu inceputulu cartei facerei? „Simplicitatea acést'a de limba atatu de opusa magnificintiei faptelor, ce le „enaréza, este productulu celu mai inaltu alu geniului.

„La inceputu a creatu Domnedieu ceriulu si pamentulu.

„Si pamentul erá nevediatu si netocmitu, si intunerecu erá de a supr'a adencului, si Spiritulu lui Domnedieu se portá preste ape.

„Si au disu Domnedieu: se fia lumina! Si s'a facutu lumina; si a vediatu Domnedieu lumin'a cá e buna, si a despartitu lumin'a de intunerecu.

„Nu e cu potintia a spune, prin ce este stilulu acest'a atât de frumosu. „Deca cineva l'ar criticásá, nu amu scí, ce se-i respundemu. Eu me multiumescu „a dice, cá Domnedieu, care vede lumin'a, si care cá unu omu multiumitu „cu lucrulu seu, aplaudanduse pre sine o afla buna, este un'a din trasurile „acele, care nu se pote aflá in ordinea lucrurilor omenesci. Homeru si „Plato, cari vorbescu despre diei cu atât'a sublimitate, nu se potu nice pre „departe asemená cu naivitatea acést'a imposable. Aci este Domnedieu, care „se dimite la modulu de vorbire alu omeniloru pentru a-i face se precepta „minunile sale, inse care pentru ace'a totu Domnedieu remane. Cuvintele „suntu omenesci, faptele inse suntu Domnedieesci.

„Candu cugeta omulu, cá Moise este istoriculu celu mai vechiu, candu „cugeta omulu, cá elu nu mesteca nice un'a fabula prin naratiunile sale; „candu lu considera omulu, cá pre liberatoriulu unui poporu mare, cá pre „autoriulu unei dintre legislatiunile cele mai frumoase, cá pre scrietoriulu celu „mai sublimu, ce a esistatu verodata; candu lu vede omulu innotandu in „leeganu pre riulu Nilului, ascundianduse in desertu mai multi ani, apoi „deschidiendu marea, facundu isvoru din stâncea, conversandu cu Domnedieu „in noru si mai pre urma morindu pre verfulu unui munte, atunci lu cuprinde „pre omu un'a uimire mare. Candu inse omulu reflectandu la raportele crestine „cugeta cumcá istori'a poporului jidovescu este nunumai istori'a reala a timpurilor „antice, ci este prefigurarea timpurilor moderne, cá fia care fapta din istori'a „acést'a este dupla, si contine deodata unu *adeveru istoricu* si unu *misteriu*, „cá poporulu jidovescu este un'a abreviatu simbolicu a intregu genului „omenescu, care in intemplantile sale representa totu ce s'a intemplat si se „va intemplá in universu, cá Jerusalimulu istoriei acesteia trebuesce totu de a „un'a consideratu cá un'a alta cetate multa mai superioara, Sionulu cá unu altu „munte, pamentul promisiunei cá unu altu pamentu, chiamarea lui Avramu „cá un'a alta chiamare; candu omulu reflecteza la ace'a cá omulu *morale* este „astu felu ascunsu sub omulu *fisicu* in istori'a acést'a; cá caderea lui Adamu, „sangele lui Abel, goletatea acoperita alui Noe si blastemulu unui tata asupr'a „fiului seu se manifestéze si astâdi atât de evidentu in nascerea atât de „dorerosu a femeii, in miri'a si superbi'a omului, in peraele de sange, ce inundéza „globulu pamentescu dela fratricidiulu lui Cainu, in rasele cele blastemate, ce „se tragu dela Cham, cari locuescu un'a din partile cele mai frumoase ale „pamentului; candu in urma vede omulu pre fiulu promisulu lui Davidu venindu „la tempulu numitu, restabilindu moral'a si religiunea ce'a adeverata, unindu „poporele, substituindu sacrificiulu omului internu in loculu holocaustelor celor

„sangerose, atunci omului i lipsescu cuvintele si este gat'a a esclamá cu profetulu :
„*Domnedieu este regele nostru dinainte de veacuri*“ !

„In cartea lui Jobu stilulu istoricu alu Santei Scripturi imbraca carac-
„terulu elegíei. Inca nice unu scrietoriu nu a dusu tristeti'a sufletulu pana
„la gradulu, pana la care o a dusu Jobu, care precum díce Bossuet, *singuru*
„*a fostu in stare a egalá lamentatiunea cu dorerea*. In adeveru imaginile
„imprumutate dela natur'a sudica, arin'a cea ardietoria a desertulu, palmulu
„celu solitariu, muntii celi sterili convinu in unu modu singulariu limbei si
„semtientulu unui sufletu nefericitu ; inse in melancoli'a lui Jobu este ceva
„preste fire. Unu omu *individualu*, ori cátu de nefericitu se fia, nu este in
„stare a scote atari suspine din sufletulu seu. Jobu este figur'a *omeninei*
„*suferitorie*, si scrietoriulu acest'a inspiratu a aflatu destule tenguiri pentru
„multimea relelor, ce vinu preste genulu omenescu. Ma inca mai multu !
„Fiendu-cá totu Testamentulu vechiu are unu raportu finalu facia cu Testa-
„mentulu nou, trebue se dícemu, cá elegiele lui Jobu au fostu compuse pentru
„dílele de doliu ale basericei lui Isusu Christosu. Domnedieu a scrisu prin
„profetii sei cantece funebrale pentru mortii crestini cu doue mi de ani in-
„ainte de ce mortii acestia s'ar' fi dusu la vieti'a eterna.

„Minunatu modu de a plange ! Numai Sant'a Scriptura a vorbitu verodata
„astu-feliu :

„*Eu voi dormi in tacere, si me voiu odihni in somnulu micu* !¹⁾.

„Espresiunea acést'a : „*eu me voiu odihni in somnulu micu*“ este frapanta ;
„inaintea somnulu disparu tote. Bossuet a dísu : „*dormiti somnulu vostru*
„*avutii pamentulu, si remaneti in pulvere vostra*“.

„*Pentru-ce s'a datu diu'a celui miseru, si vieti'a la celi ce suntu in*
„*amaratiunea inimei* ?²⁾.

„Nice odata din profundimile unui sufletu nu a esitu unu strigatu mai
„plinu de dorere cá acest'a.

„*Omulu nascutu din muere traiesce pucinu tempu si este plinu de multe*
doreri !³⁾.

„Impregiurarea acést'a : *nascutu din muere*, este una abundantia minunata.
„Tote infirmitatile omului le vede omulu in infirmitatile mamci sale. Dorerile
„namei in nascere suntu abreviatiunea dorerelu nascutulu in vieti'a sa.
„Stilulu celu mai minunatu nu ar poté depinge vanitatea vietei omenesci cu
„mai multa putere cá prin cuvintele aceste :

„*Elu traiesce pucinu tempu, si este plinu de multe doreri* ! (Va urmá).

Revist'a basericésca.

Provinci'a metropolitana gr. cat. romana de Alb'a Juli'a. Bscellentia
Sa Prea Santitulu Metropolitu Dr. Joanu Vancea de Butés'a la olalta cu

1) Job III. 13. — 2) Job III. 20. — 3) Job XIV. 1. —

Illustratiile Loru episcopii sufragani Mihailu Pavclu de Oradea mare, Dr. Victoru Mihályi de Lugosiu si Dr. Joanu Szabo de Gherla in 16 Mai n. a. c. au fostu primiti in Pest'a in audientia de catra Majestatea Sa Imperatulu si Regele nostru Apostolicu Franciscu Josifu I. In diu'a urmatoaria, va se dica in 17 Mai n. toti patru au plecatu din Pest'a mai departe spre Rom'a, unde voru fi sositu pre 20 Mai, si credema ca pre serbatorile Santeloru Rosalie cu totii se voru poté reintórce la turmele proprie spre a li impartasi binecuventarea Santiei Sale Capului bisericeii.

In dilele trecute a repausatu in Pest'a unu bravu maiestru funariu si proprietariu de case numitu Alesandru Nedeleu. Elu a lasatu un'a suma de 75 mii floreni v. a. in favorulu meseriasiloru románi, inse numai gr. orientali. Fapt'a este multu laudata si in adeveru si merita lauda. Deca inse densulu a voitu a ajutá industri'a nationala románésca, atunci nu ar' fi trebuitu se eschida pre greco-catolici, cari suntu multu mai bine de unu milionu in tierile de sub coron'a Santului Stefanu. Nu ar' fi trebuitu se eschida pre greco-catolici pentrucá elu nu si a castigatu averea din venite bisericesci, cátu canonele se-lu oprésca a si lasá castigulu seu si pentru alii de alta confesiune. Elu a fostu unu simplu laicu, si cá atare, deca a voitu a folosi natiunei, ar' fi trebuitu se lase natiunei si nu confesiunei. Nice unu laicu de ai nostrii nu a lasatu fundatiuni numai pentru greco-catolici, ci pentru toti Romanii. La greco-orientali inse casulu acest'a este alu treile, candu laici au eschisu dela fundatiunile loru pre greco-catolici. Gozdu, Andronicu si acum Nedeleu. Ar' poté invetiá din aceste si laicii nostrii. Era foile nostre nationali dupa-ce atari fundatiuni au mai multu caracteru confesionalu, pre acest'a ar' trebuí se-lu laude in prim'a linia si nu pre celu nationalu, căce nationali nu suntu decatu in rindulu alu doile.

Austro-Ungari'a. Poporulu catolicu din Vien'a se preparéza frunosu spre a celebrá beatificarea venerabilului Clemente Maria Hofbauer, Redentoristu din secululu trecut, ce si a petrecutu mai tota viet'a in Vien'a si a lucratu multu spre escitarea si conservarea sentiului religiosu dupa epoc'a cea infidela e revolutiunei franceze. Fienducá la beatificarea unei persone se poftescu celu pucinu doue minuni intemplate la invocarea lui, asia minunile premergutoria beatificarei acestui barbatu piu s'au aprobatu decatra Santi'a Sa Sumulu Pontifice Leonu XIII la 21 Februaru a. c. Se crede cuncá Santi'a Sa in anulu venitoriu, candu si va serbá jubileulu de 50 de ani alu preotiei sale, la olalta cu beatificarea solemnă a altoru persone va indepliní si pre a acestuia ce'a, ce poporulu catolicu din Vien'a va serbá prin redicarea unui altariu pomposu in onorea lui.

Rom'a. Majestatea Sa Imperatulu Germaniei a daruitu Santiei Sale Leonu XIII un'a cruce pectorala lucrata in stilu goticu din auru de 20 carate si decorate cu 150 diamanta si 8 rubine.

Germani'a. Legile, prin cari s'a indeplinitu pacea intre statu si biserica au primitu dejá sanctionarea din partea Majestătei sale Imperatulu Germaniei.